

Soproni Egyetem

Faipari Mérnöki és Kreatívipari Kar

Kreatívipari Intézet

PAJTA - SZÁLLÁSÉPÜLET GÖCSEJBEN

Témavezető:

Dr. Fülöp István

építészmérnök,
DLA egyetemi docens

A dolgozat készítője:

Németh-Zsuppányi Patrik

III. évf. építőművész BA hallgató

Szakedolgozatot készítő neve:	NÉMETH-ZSUPPÁNYI PATRIK építőművész BA hallgató
A szakdolgozatot készítő Neptun kódja:	ARWEL9
Szakedolgozat címe:	Pajta- szállásépület Gőcsejben
Témavezető:	Fülöp István építészmérnök, egyetemi docens
Konzulens(ek):	Markó Balázs építészmérnök, egyetemi tanár Kósa Balázs építésztervező-művész
Külső konzulens:	Zsuppányi Gyula, Fülöp Tibor
A dolgozat kódja	FMK-11-2024-SZ

Elvégzendő feladatok

A feladat javasolt tagolása művészeti BA képzési területen

1. Készítsen munkatervet.
2. Készítsen problémafeltáró elemző tanulmányt, az esetlegesen meglévő, működő példák értékelő összehasonlításával. Ismertesse a témaválasztásához kapcsolódó kutatásokat, elemzéseket. probléma-meghatározás és feladatcél kijelölés a tervezés jegyében.
3. Ismertesse a tervezési folyamat leglényegesebb állomásait. Társadalmi-, gazdasági- és funkcionális jelenségek áttekintése. Kutassa és határozza meg a lehetséges megoldásban a koncepciófejlesztést és az innovációt.
4. Készítsen vázlatokat, rajzokat, folyamat-, tárgy- és forma- modelleket, a szükséges méretben és részletességben.
5. Dokumentálja a tervezési folyamatot és a végeredményt. Indokolja meg a tervezői szándékait és döntéseit. Ismertesse a tervezési folyamat leglényegesebb állomásokat. Mutassa be a tervezett végeredmény funkcionális, formai és műszaki jellemzőit.
6. Készítsen portfóliót a képzés ideje alatt készített munkáiból, és amennyiben pályázatokon indult, az azokon elért eredményeiből.
7. Készítse el a létrehozott anyag bemutatását, prezentációját. Szakmai álláspontját érvekkel alátámasztva képviselje.
8. Tartsa be a szakmája etikai és szerzői jogi normáit, továbbá a szakmai elvárásoknak megfelelően alkalmazza tudását.

Beadási határidő: 2024. május 10.

Sopron, 2024. március 01.

**SOPRONI
EGYETEM**

FAIPARI MÉRNÖKI ÉS
KREATÍVIPARI KAR
9400 Sopron, Bajcsy-Zs. u. 4.

NYILATKOZAT

Alulírott **NÉMETH-ZSUPPÁNYI PATRIK** (neptun kód: ARWEL9) jelen nyilatkozat aláírásával kijelentem, hogy a **Pajta - szálláshely Gőcsejben** című (megfelelő rész aláhúzendő)

házi dolgozat;

diplomadolgozat;

szakdolgozat/diplomamunka

(a továbbiakban: dolgozat) **önálló munkám**, a dolgozat készítése során betartottam a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. szabályait, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében.

Hivatkozások és idézések szabályai:

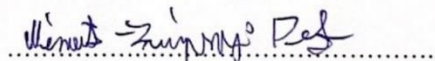
Az 1999. évi LXXVI. tv. a szerzői jogról 34. § (1) és 36. § (1) első két mondata.)

Kijelentem továbbá, hogy a dolgozat készítése során az önálló munka kitétel tekintetében a konzulenszt, illetve a feladatot kiadó oktatót **nem tévesztettem meg.**

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot **nem magam készítettem**, vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, a Soproni Egyetem **megtagadja a dolgozat befogadását és ellenem fegyelmi eljárást indíthat.**

A dolgozat befogadásának megtagadása és a fegyelmi eljárás indítása nem érinti a szerzői jogsértés miatti egyéb (polgári jogi, szabálysértési jogi, büntetőjogi) jogkövetkezményeket.

Sopron, 2024.05.06.

hallgató

„Szép a Göcsej, hepe-hupás földje,
Drága annak minden kicsi göröngye,
Felmegyek a Kandikó tetejére,
Ellátok a világ másik felére”

/Ismeretlen szerző/

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés	7
1.1.	A téma átfogó bemutatása, az ötlet aktualitása	9
1.2.	Példák bemutatása	10
1.2.1.	Viszák-Kaszás Attila Pajtaszínház	10
1.2.2.	Őriszentpéter-Pajta (U. Nagy Gábor).....	10
1.2.3.	Zalacséb-Malom tanya Panzió.....	10
1.2.4.	Lajoskomárom-Páskom cottage	10
1.2.5.	Sopronkövesd-Közösségi pajta (Rabi Géza).....	11
1.2.6.	Visegrád-Boldogító ház (Tamás Anna Mária DLA).....	11
2.	A terület adottságai.....	11
2.1.	Építészeti gesztusok jellemzése	13
2.2.	Tájegységhez kapcsolódó történelmi utcaképek	15
2.3.	Történelmi visszatekintés – Göcseji Múzeum története.....	17
3.	Helyszínfotók.....	18
4.	Tervezési program részletes bemutatása	19
4.1.	Koncepció alkotás	19
4.2.	Tervezési irányok a vázlatok során	20
5.	Részletes műszaki leírás	21
5.1.	Szerkezeti leírás (alapozás, falazat, ácsszerkezet, tető).....	21
5.2.	Ökoépítészeti elemek - újra felhasznált anyagok.....	27
5.3.	Alternatív energiaellátás megvalósíthatóság elemzése	29
5.4.	OTÉK 50.§. (3) követelményeinek való megfelelés	29
5.5.	Általános előírások.....	30
5.6.	Parkolási mérleg számítás.....	30
5.7.	Tervezett létesítmény: Lakóépület és közösségi pajta	30
6.	Helyszín	30
6.1.	Szerkezeti kialakítás	34
7.	Befejezés	38
8.	Köszönetnyilvánítás	39
9.	Irodalomjegyzék	40
9.1.	Szakirodalom.....	40
9.2.	Webhelyek	40

10.	Ábra- és táblajegyzék	42
11.	Melléletek.....	43

1. Bevezetés

Az építészet már az idők kezdete óta a kultúra meghatározó része és fontos szerepet tölt be az emberek életében. Az építészet által (a megmaradt épületeknek/romoknak köszönhetően) a történelem jól elemezhető és lekövethető, ami a téma mindenkori relevanciáját is eredményezi.

Az egyetemi szak kiválasztása mellett a témaválasztásomhoz szorosan kapcsolódik, hogy már gyerekkorom óta életemnek szerves részét képezi az építészet és művészet, mivel ebbe születtem bele, ugyanis nagyszüleim építész irodája több, mint 40 éve sikeresen működik. A tervezés iránti érdeklődésem és elköteleződésem nagyapámnak köszönhető, ugyanis végtelen lelkesedése és szakértelme által évről-évre közelebb kerülhettem a tervezés lépeseihez és folyamatához, ami mára a szenvedélyemmé vált.

Az elmúlt közel 40 évben a városoktól messzebb elhelyezkedő falvak elnéptelenedtek, illetve a fiatalabb családok inkább a városok agglomerációjában költöztek, a több generációs házakba való együttélések pedig már kevésbé vonzóak, aminek köszönhetően számtalan falu természeti és kulturális adottságai nem kerülnek kihasználásra. Dolgozatomban egy általam kiválasztott település, Zalatárnok egy régi romos épületének újratervezésével foglalkozom, törekedve arra, hogy új értelmet nyerhessen mind a település, mind az emberek által megélt falusi életérzés fogalma.

A dolgozatom megírását és a terv elkészítését megelőzően több alkalommal is terepszemlét tartottam a még meglévő romos épületek területén, valamint a környező utcákban és a falvakban is. Ennek az volt a célja, hogy átfogó képet alkossak a falusi életről és annak külső jellemzőiről is. Ezt követően felmértem az épületeket, ötleteket gyűjtöttem, kapcsolatba kerültem a ház tulajdonosaival, aminek köszönhetően már egy teljesen új épület tervezésével egészült ki a koncepció. A már meglévő házak felújítására és az új, úgynevezett vendégház megtervezésére és megmentésére „Archicad 22” programot használtam.

Az elméleti háttér megírásához nagy segítségemre voltak a telek tulajdonosai, ugyanis a felmérés és az ötletelés során átfogó történelmi háttérrel biztosítottak, amelyekkel úgy gondolom, hogy a saját munkám is színesíteni tudtam.

A szakdolgozatom elkészítésének lépéseit és az azokhoz tartozó időpontokat, illetve határidőket egy munkatervben (1.táblázat) szemléltetem.

1. táblázat/ Munkaterv – saját adatok szerint, saját szerkesztés

MUNKATERV													
	02.13 -	02.20 -	02.27 -	FF1 ~~pt.~~ 03.07	03.12 -	03.19 -	03.26 -	FF2 ~~pt.~~ 04.09	04.16 -	04.23 -	04.30 -	05.07 -	FF3 ~~pt.~~ 05.16
Konzulens, témavezető választás, tervezési helyszín és téma kiválasztása	X												
Telepítés, HÉSZ, TAK, TKR vizsgálata, terep adottságai		X											
Tömegformálás, terep adottságai			X										
Prezentáció				X				X					X
Alaprajzi kialakítás, tájolás, funkciók kiosztása					X	X							
Funkciók kiosztásának véglegesítése, formaképzés							X		X				
Szerkezet, formaképzés										X			
Szerkezet, belsőépítészeti formaképzés véglegesítése, tablók											X	X	

1.1. A téma átfogó bemutatása, az ötlet aktualitása

Zalaegerszegi lakosként a Göcsej, másnéven Közép-zalai-dombság egy olyan egyedülálló adottságú tájegységnek számít, ahol több mint 50 kisebb – nagyobb falu található meg, viszont ezeknek turisztikai és természeti adottságai közel sincsenek kihasználva (Balogh – Lukács, 2016).

Diplomamunkámmal egy régi, elhanyagolt állapotban lévő, közel 100 éves vidéki parasztház megmentésére koncentrálok, amely kiváló helyet biztosít a városból-vidékre vágó, illetve a falusi életet és látványt megtapasztalni szándékozó emberek számára. Az elmúlt években az urbánus és a vidéki környezet közötti különbségek folyamatosan romlani látszanak a modernizáció hatására, ami azt eredményezte, hogy az emberek számára sokkal vonzóbbá vált a városokba való költözés, mint a vidéki életforma (Fróna – Kőmíves, 2019). Úgy gondolom, hogy a jövőben a városi értelmiség felelőssége lesz a falusi élet megmentése és a vidéki lét egyfajta mecénásként való szponzorálása annak érdekében, hogy a saját lakókörnyezetük is elviselhetőbb legyen, így fontos, hogy biztosíthassák maguknak is a kétlaki életnek a lehetőségét.

Az előbb említett probléma kiküszöbölésére az első és legfontosabb lépés az lehetne, hogy a kultúránk és építészeti sajátosságaink megőrzése érdekében megmentjük a hagyományos technikával épült, sokszor már omladozó családi házakat. Ezáltal lehetővé tehetjük az utókor számára is múltunk megismerését az ilyen épületek élettartamának meghosszabbításával. Ezt a tevékenységet reanimációnak nevezzük, ami egy olyan széleskörű és komplex tevékenységnek számít, amit a lehető leghatékonyabban és leggyorsabban végezhetünk el, mindezt mégis részletesen és aprólékos munkával (Felkai – Barsi, 1965). Ebben az esetben a reanimáció megjelenése már nem csak a helyben élők fejlődési útja lenne, hanem a kitelepülők felelősségteljes gondolkodásmódját is tükrözné, azaz, hogy ne a zöldterületek eltüntetésével és a települések szétfolyásával teremtsenek új élettereket, hanem egyfajta barnamezős beruházásként kezeljék a falukép megőrzését és a porták továbbfejlesztését. A barnamezős beruházást a gyorsaság és a hatékonyság jellemzi, amelyekben mégis mind gazdasági, mind társadalmi változások is megfigyelhetők (Buglyó, 2011).

1.2. Példák bemutatása

Mielőtt saját dolgozatom témáját részletesebben kifejteném, valamint a tervem bemutatásra kerülne, fontosnak tartom, hogy hasonló épületek újragondolását, illetve az azokra vonatkozó beruházásokat és változásokat is bemutassak.

1.2.1. Viszák-Kaszás Attila Pajtaszínház

Kaszás Attila halálát követően Szarvas József színművész alakított át parasztházat Viszákön. Egy meglévő pajtát óvott meg, aminek köszönhetően az épületet alkalmassá vált nagyobb társaságok befogadására és táboroztatási lehetőségek biztosítására. Fő missziója a kultúraexport. A felsoroltak mellett a mai napig színházi előadásokat, kisebb koncerteket és eseményeket is megrendeznek itt (Nepi.kultura.hu, 2024).

1.2.2. Óriszentpéter-Pajta (U. Nagy Gábor)

A Szala-völgyre néző egykori családi pajta köré olyan étterem készült, amely egyszerre gasztronómiai és kulturális zárandokhely. A hagyományörzés és a közösségteremtő tánc ház mellett a bisztró palettája hiánypótló beruházás lett a környéken. Többszöri bővítés után nyerte el jelenlegi állapotát, de az alap ösépítmény és a tájhasználat nem csorbult az elmúlt évtized high-tech kiegészítései során sem. Kástu kaland néven új formabontó faépítményekben lehet szállást is foglalni. (Pajta.hu, 2024).

1.2.3. Zalacséb-Malom tanya Panzió

Közvetlen Zala-parti szállás és rendezvényközpont a település külterületén, amely megőrizte az eredeti funkcióhoz tartozó geometriai és szerkezeti elemeket, az új részek pedig hozzá szervesen illeszkedő elemekkel szolgálják ki a vendégsereget, Szabolcs Péter szobrászművész és családja személyében (Malomtanya.hu, 2024).

1.2.4. Lajoskomárom-Páskom cottage

A Lajoskomáromi-Páskom ékszerdoboz a Tolnai-dombság szélén található, mondhatni a semmi közepén jött létre. A nyugalom szigetén a szállást adó kis házikók mellett étterem, szaunaház, kerti tó és egy rendezvényház is megtalálható. Az új, egyszerű

tömegű épületek egymáshoz játékosan kapcsolva adják a harmóniát a természettel, a pincesor és a távoli szőlőshegy lábánál (Mosberger, 2024).

1.2.5. Sopronkövesd-Közösségi pajta (Rabi Géza)

A tájház udvarán új épületelemként jelenik meg a kortárs építészet és a hagyományos, népi építészeti fachwerkes¹ anyaghasználat keverékeként. Áttört deszkahomlokzata és hatalmas tolókapui teszik mozgalmassá az egyszerű ácsszerkezetet a kúria épület kontrasztjaként (Rabi, 2018).

1.2.6. Visegrád-Boldogító ház (Tamás Anna Mária DLA)

Őszinte, egyszerű, természetes és szép volt a Duna-parton álló közösségi épület, amíg tragikus módon le nem égett Magyarország egyik legkisebb és legősibb városában. A részben nyitott, részben nyitható épület teljes faszerkezettel épült, ami egy áttört térfalat határozott meg a rendezvények alatt. Megfelelően illeszkedett a különböző funkciójú és léptékű szomszédok közé, terei változatos használatot biztosítottak (Csépe, 2021)

2. A terület adottságai

Az általam tervezett épület Zalatárnokon, Zalaegerszegtől mindössze 25 km-re, Göcsej déli részén fekszik. A településen áthalad a 75-ös főút, amelynek köszönhetően a faluból könnyen megközelíthető Lenti és a Balaton is (Zalatárnok.hu). Zalatárnok több túraútvonalnak is fontos állomása, ilyen például Rockenbauer Pál féle Dél-dunántúli Kéktúra útvonal (Kéktúra, 2024).

A jelenlegi tulajdonosoknak vendéglátói tapasztalata van a szomszédos Szentkozmadombján, így szeretnék ezen a közelmúltban megvásárolt telken is bővíteni a profiljukat, hogy nagyobb társaságok, közösségek fogadása esetén is megfeleljenek a piaci kihívásoknak. Zöldmezős beruházás helyett a valódi cél a meglévő épületállomány és értékek mentése, amelyet szeretnénk tovább folytatni. Ehhez járul hozzá a diplomamunkám minőségi kidolgozása és precíz dokumentálása is.

---

¹ Favázás épület, de a kitöltő falazat lehet üveg, téglá, vályog is (Horváth, R. (2016), Fachwerk házak - a középkortól a mai modern üvegházakig)

A térségben jellemző a szezonális kereslet a szállásokra és vendéglátóhelyekre, akár táborok helyszínékként is, bár az igények változásával megfigyelhető, hogy egyre többen töltik szabadidejüket az egész évben látogatható, vidéki kikapcsolódást nyújtó létesítményekben. Esküvők és egyéb családi rendezvények esetén csak a birtokhatáron belüli használatra van tervezve az épületkomplexum, de fesztiválszerű dömping esetén (mint például a Göcseji Dombórozó, Örvényeshegyi Piknik brandek) akár az egész településszerkezetre is kiható embertömeg érkezhethet sátrakkal néhány napra a térségbe. (Kapolcsi Művészetek Völgye, Őrségi Vásár).

A tulajdonosok elmondása szerint a közelmúltban jelentős figyelem övezte a vidéki létet és az önfenntartó gazdaságokat, amik a „szedd magad” kert és gyümölcsös gazdaságok felértékelődését és önfenntartását is segíthetik. Erre a célra maradhat meg a hosszan elnyúló telek egy része vetett kertként és zárt gyümölcsösként. A ritka sorok telepítése miatt azonban sátrak elhelyezésére és installációk felállítására is alkalmas lehet a terület.

A turisztikai infrastruktúra gyors létrejöttének köszönhetően a bakancsos turizmus feleledése egyre elterjedtebb jelenség a környéken, amelyet immár a belföldi turizmus egyik speciális fajtájaként határozhatunk meg (Fekete, 2005). Az urbánus környezetből való kiszakadás igénye megmutatkozik a falusi környezetben regenerálódni vágyó fiatalok körében is. Külföldi turisták egyelőre nem jönnek nagy számban, de letelepülő, jellemzően nyugdíjas házaspárok körében már egyre népszerűbb, hogy keresik a jó elhelyezkedésű és megfelelő műszaki állapotú portákat.

Az interjú során az is elhangzott, hogy a Kék-túra útvonalon elhelyezkedő településként az újragondolt épületegyüttes vonzó célpont lehetne a közletről, illetve távolabbról érkezők számára is, valamint a nem célállomással érkezők számára egyfajta pihenőpontként is szolgálhatna. Bejelentkezés hiányában is gyorsan reagálhatnak a helyben lévő üzemeltetők az arra járók igényeinek kiszolgálására. Online foglalásokra szakosodva pedig akár egy csomag részeként is visszajárhatnak az elégedett látogatók a közös tulajdonban lévő ingatlanok közül választva, azok egyedi jellegét kiaknázva. Közösségi pajták megmentése jellemző gesztus a környék elhagyott településein, a régi házak megmentése egyfajta kötelességtudatként jelenik meg a városi értelmiség kultúrájában. Mivel az állat- és növénytartás már csökkent létszámmal működik, ezért általában a funkcióváltás lehel új életet a még állékony szerkezetek új falai közé.

Jelen esetben ugyan a lakóház és a kis pajta maradt meg eredeti tömegében és funkciójában, de ez kiegészítve egy nagyobb, új építésű közösségi pajtával is harmonikus látványt nyújthat a közeljövőben. Fontos az értékálló és „szépen öregedő” építőanyagok felhasználása és restaurálása, hogy egységes képet mutasson évtizedek múlva is az arra járóknak, tovább őrizve az eredeti építészeti értékeket. Nem kizárt, hogy az utcában, illetve a környéken további pozitív hatással is lesz néhány jelentős léptékű épület felújítása, mint a szomszédos Szentkozmadombján vagy Gombosszegen.

Az itt élők szerint, a göcseji ízek és a környékre jellemző gasztronómia megjelenése a vendéglátóhelyeken erősítik a helyi alapanyagok felhasználása iránti keresletet. (Akács István, Búza Sándor, Borbás Marcsi országos hírű gasztro szakemberek letelepedése a környéken erősíti a figyelem középpontjába kerülést.) Viszonylag új jelenségnek számít a lakáséttermek és gasztroporták megnyitása is a meglévő épületállományokban, ahova jellemzően városi vendégek jelentkeznek be egy szervezett túra keretében a helyi ízek megkóstolásának és megismerésének szándékával.

Az elmúlt 100 évben az aprófalvas településeket a fejlődésképtelenség jellemezte, ami főként a folyamatosan romló életkörülményeknek és a munkalehetőségek hiányának volt köszönhető. A pozitív változást a rendszerváltás hozta meg, ami azt eredményezte, hogy ma már minden településen működhetnek saját gazdaságok is, amelyek az elsődleges mezőgazdasági célok mellett immár idegenforgalomra is koncentrálhatnak (Bajmóczy – Balogh, 2002)

2.1. Építészeti gesztusok jellemzése

Ugyan az idő múlásával a meglévő népi építészeti értékek eltűnőben vannak, de a környék elzártsága miatt nagy számban megmaradtak a jellemző építészeti értékek, részletek az épületeken. Legmarkánsabb megjelenésük eredetileg is a gazdasági funkciót ellátó melléképületeken volt jellemző, és ugyan mára átalakult az állattartás és növénytárolás szokása, ezek az építmények mégis megmaradtak eredeti formájukban. (Tóth,1965). A rajtuk végzett tatarozások és kisebb átalakítások során főként az eredeti anyagok felhasználása és az ősi mesterségek jelenléte fedezhető fel.

Többszöri kilátogatásom tanúbizonysággént szolgált arra a szakirodalmak által is leírt jelenségre, hogy a falvakban továbbra is megfigyelhető a népi leleményesség és a

funkcionális ornamentika használata, mind a épületen/épületben, mind a kertben (Tóth, 1965). A szakrális épületállományok mellett az útmenti keresztek is igen jellegzetesnek számítanak, hiszen minden meglévő és régebben megsemmisült településrészen továbbra is megtalálhatók. Terepszemlém során az is feltűnt, hogy sokszor a templomok, ravatalozók, esetleg emlékművek számítanak a települések központjának, amelyek az egyediségüknek köszönhetően könnyen beazonosíthatók. Napjainkra szabályozott telekosztások alakultak ki a lakóterületeken. A lakóépületek szélessége és tömege hasonló megjelenést mutat. A nyílászárók aránya és mennyisége is a korszellemnek megfelelően változott, de viszonylag egységesnek mondható. A szomszédos épületek maximum 1 szint eltérést mutatnak az utcaképből, a hosszuk a melléképületek száma miatt már változatosabb a hosszan elnyúló, alacsony beépítési intenzitással rendelkező telekstruktúra miatt. Szintén állandónak mondható - régi térképeket összehasonlítva - a településszerkezet, hiszen elenyésző új utca nyílt vagy szűnt meg teljesen.

Azt tapasztaltam, hogy ugyan változott az épület mennyisége és minősége, de léptékváltás nem történt a településen lakók életében az elmúlt évszázadok során, ami rákényszerítette volna őket radikálisan új építészeti gesztusok kialakítására. Az elbontásra kerülő főépületek helyére sem kerültek sokkal nagyobb alapterületűek és szerencsére a telekösszevonásokkal sem történtek meg. Tradíciókon alapuló ökológikus, azaz tanyasi telekhasználat volt jellemző hosszú ideig, amin az egyre urbánusabb életmód ugyan változtatott, de egyáltalán nem beszélhetünk környezetromboló hatásról manapság sem. Emberléptékű birtokok és épületállomány uralkodik a teljes környéken. Nagy szélsőségek nélkül fejlődik az élet organikusan a környezettel együtt. Megnövekedett a gépjármű tárolók, garázsok építésének, illetve a parkosítás igénye is, továbbá az egykori nagymértékű udvarok konyhakertekké alakultak át. A háztáji gazdálkodás csökkenésével együtt pedig az emberrel együtt élő állatok száma is lecsökkent, így a meglévő melléképület állomány is gyakran üresen, romosan áll.

Az ősi szerkezetek visszacsupaszítása volt a jelszó az épületek felmérése során. Viszonylag normális állapotban megmaradt az épület eredeti állapota, a kisebb beavatkozások során nem nyúltak a szerkezeti elemekhez.

Elsődleges technika a rompucolás és állékonyságvizsgálat volt a jellemzően szakember nélküli későbbi hozzáépítések eltüntetésénél. Mindig kockázatot hordoz

magában, hogy mi marad az eredeti értékből, de a kortárs megerősítő beavatkozások, technikák még javára is válhatnak az összképnek (Esztány, 2022).

Szintén az interjú és a tapasztalataink alapján arra jutottam, hogy a faluképet uraló Kádár-kockák mellett megmaradtak a régi hosszházak is, viszont eltűnőben vannak az eredeti tömeggel és funkcióval rendelkező példányok. Ezért is döntött úgy az új tulajdonos, hogy megvásárlás után egyből állagmegóvással és értékleltárral indítja a tervezést

2.2. Tájegységhez kapcsolódó történelmi utcaképek

Zalatárnok történelmi és építészeti szempontból is érdekesnek bizonyult, ugyanis innen indult a Deák család felemelkedése, hiszen itt nevelkedett a „haza bölcse”, Deák Ferenc. Ennek köszönhetően mondhatni kuriózumnak számít a Deák család által felépített kúria, amit jelenleg magántulajdonban van, és továbbra is lakják (Körmendy, 2016).

Zalatárnok további jellegzetes építészeti értéke a már több mint 500 éves templom, amelyet Bothka János építtetett egy ferences kolostorral párhuzamosan. A településen található továbbá egy látványtó és egy szoborpark is. Zalatárnokot az Oroklán Lovas Egyesület is jelentős mértékben fejleszti, amelyhez a forrást a különböző elnyert pályázati finanszírozásokból, támogatásokból biztosítják. Ennek köszönhetően a Deák parkban, Honfoglalás kori veremházak és egy pálinkafőző ház is megtalálható (Győrffy, 2017).

Zalatárnok közelében található Szentgyörgy-hegy híres szőlőtermelő vidéke miatt egyedülálló a környéken. Különlegessége, hogy több épület található a hegyháton, mint lent a faluban. Az idelátogatók számos történelmi pincét fedezhetnek fel, valamint további eszmei értékkel bíró épület is megtalálható itt. Különböző közösségi rendezvények helyszíne, évente megrendezésre kerül itt például a Márton napi bormustra, illetve különböző hegyi búcsúk is. A hegytetőről ellátni Ausztria és Szlovénia hegyvonulataira (Győrffy, 2017). A Göcsej sajátos népi építészetet alakított ki, mivel változatos „göcsörtös” földje van, ami meghatározóan jellegzetes kinézetet kölcsönöz a tájnak, a nép számára fontos történelmi szerepe volt (Tóth, 1965).

Ha a Göcsejt, szeretnénk jellemezni, egy olyan kiismerhetetlen és egyedi panorámájú tájegységre gondolhatunk, amelynek még a határaiba sem lehetünk teljesen

biztosak, ugyanis már évszázadok óta tart egy olyan ellentét, amiben a földrajzi és etnikai határainak megegyezését vitatják. Gönczi Ferenc erről így vélekedett: „*Azzal sem vagyunk voltaképpen tisztában, hogy meddig terjed egyes irányokban Göcsej területe.*” (Tódor, ism). A tájegység Zala megye nyugati részén található, a már említett Gönczi véleménye szerint, Göcsej Zalalövőtől Zalaegerszegig, továbbá keleten és délen Válickacsatornáig, nyugaton pedig Lenti környékéig nyúlik. Ennek a határhúzásnak köszönhetően Gönczi összesen 89 települést tart számon, azonban Kogutowicz Károly a felszíni és néprajzi átalakulást figyelembe véve az előbb említett határokat bővítette úgy, hogy 89 helyett már 100 falu tartozzon a Göcsej tájegységbe. Göcsej legmagasabb pontja a Kandikó, ahol egy kilátó épült, ami kedvelt helye lett a tájegységre látogatóknak is (Tóth, 1965).

Göcsej szívében a „szegek” találhatóak, ugyanis itt helyezkedik el például Gombosszeg, Milejszeg, Kustánszeg és Zala vármegye megyeszékhelye Zalaegerszeg is. Az ide tartozó falvak mindegyikében vannak Árpád korból maradt templomok és keresztfák is. A Göcsejre továbbá az is jellemző, hogy a tájegység majdnem felét fenyő- és lombdó borítja, valamint nagy mennyiségben található gyógyhatású termásvíz is (Origo, 2009).

A Göcsejben található régebben épült házakra jellemző teleképítési forma a kerített ház volt, ami azt jelenti, hogy az épület faszerkezetes volt, zsúpfedéllel, valamint, hogy a kert 4 pontjának más-más funkciói voltak. Az egyik oldalon megtalálhatóak voltak maguk a lakóépületek és a kamrák, a másik oldalon pedig az esetlegesen megépített disznóólak/istállók és a kapu volt fellelhető. A Göcsejre vonatkozó ilyen és ehhez hasonló épületegyütteseket a zalaegerszegi múzeumban is meg lehet tekinteni, de ezt a következő alfejezetben részletesebben is bemutatom.

Göcsejt a szeres településkép jellemzi, ami azt jelenti, hogy a lakóházak szétszórtan helyezkednek el, de a későbbiekben az említett melléképületekkel egészültek ki, azonban a zártos és klasszikus oldalhatárral rendelkező beépítés nem volt gyakori (Tóth, 1965). Az akkortájt épült házakra az egyablakos, füstöskonyhás megoldás volt jellemző, ami a mai fiatalok és gyerekek számára már egyfajta kuriózumnak számít, hiszen nagyszülők gyakran ilyen körülmények között nevelkedtek, vagy éltek le életüket (Tóth, 1965).

A Zalatárnok Község Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete, a településkép védelemről című 2017-es rendeletében a göcseji környék jellemző, jól beazonosítható épületei közé többek között ezeket sorolta fel:

- Szentkozmadombja. Dervalics kúria
- Zalatárnok, Deák család (Söjtöri központtal)
- Zalatárnok, Régi magtár és Harangláb
- Szentgyörgyhegy, Kőkeresztek és Fakeresztek

2.3. Történelmi visszatekintés – Göcseji Múzeum története

A szakdolgozatom megírása előtt tartott terepszemlém alapján úgy vélem, hogy a dimbes-dombos göcseji tájban nem az épületek sokasága és azok karaktere adja a fő jellemzőit, hanem sokkal meghatározóbb a hely szelleme és a lakóterületek, illetve a külterületek változásának ritmusa.

A falumúzeumok építésének gondolata már az 1800-as évek végén is felvetődött, még hozzá Svédországban, azonban itt Zalaegerszegen, Göcsej szívében először 1950-ben fogalmazódott meg a múzeum építése és fontossága iránti igény. Hosszas és igen nehézkes folyamatok árán 1963-ban építették meg a Falumúzeumot, ami mai napig igen különleges módon mutatja be, hogy az elmúlt 80 évben miként alakult át a hagyományos falukép a Göcsejben. Az itteni falumúzeum volt az ország első olyan helye, ahol a szabadtéri néprajzi gyűjteményeket meg lehetett találni. A múzeum megnyitását követően közel 25 év elég nehéznek bizonyult a működtetése, ugyanis bővítési problémákba ütköztek, illetve az emlékek gyors megsemmisülése is gondot okozott. Azonban szerencsére az elmúlt 35 évben elérte a megyei múzeumok szintjét és közkedvelt kirándulási helyszíneként szolgál mind az ide látogató turisták, mind a helyi lakosok számára (Németh, 2001).

3. Helyszínfotók

1. ábra/ Főépület jelenlegi állapota – Saját kép

2. ábra/ Meglévő telepítés – Saját kép

3. ábra/ Meglévő telek állapota - Saját kép

4. Tervezési program részletes bemutatása

4.1. Konceptió alkotás

A meglévő épület az utcafronton és a bal oldalhatáron helyezkedik el, a terület többi része üresen áll. Bontandó épületként egy fatároló és egy összedőlt ólépület jelenik meg, ami már sajnos menthetetlen, nem kerülhet felhasználásra sem. Új épületként a közösségi pajta a telek hátsó részére van betervezve. A meglévő kompozíciót kiegészítve, azt nem megbontva kerül be az új elem.

A kerített ház telepítése egy új színfolt lesz a település mellékutcájában. Az Órségre, Göcsejre jellemző, hogy a főépületet és a melléképületet kvázi egybe építették meg (Tóth, 1965). A telek gyümölcsös része megmarad eredeti formájában, annak feldolgozó épületei nem a területen kell, hogy megvalósuljanak, ugyanis a léptékük és magassági méretük miatt is tájidegen testként hatnának a település központjában.

A régi épületen értékmentés előzményeként a falkutatás és szerkezeti feltárások zajlottak, amely után, az eredeti nyílászáró visszaállítása mellett, az új funkcióhoz

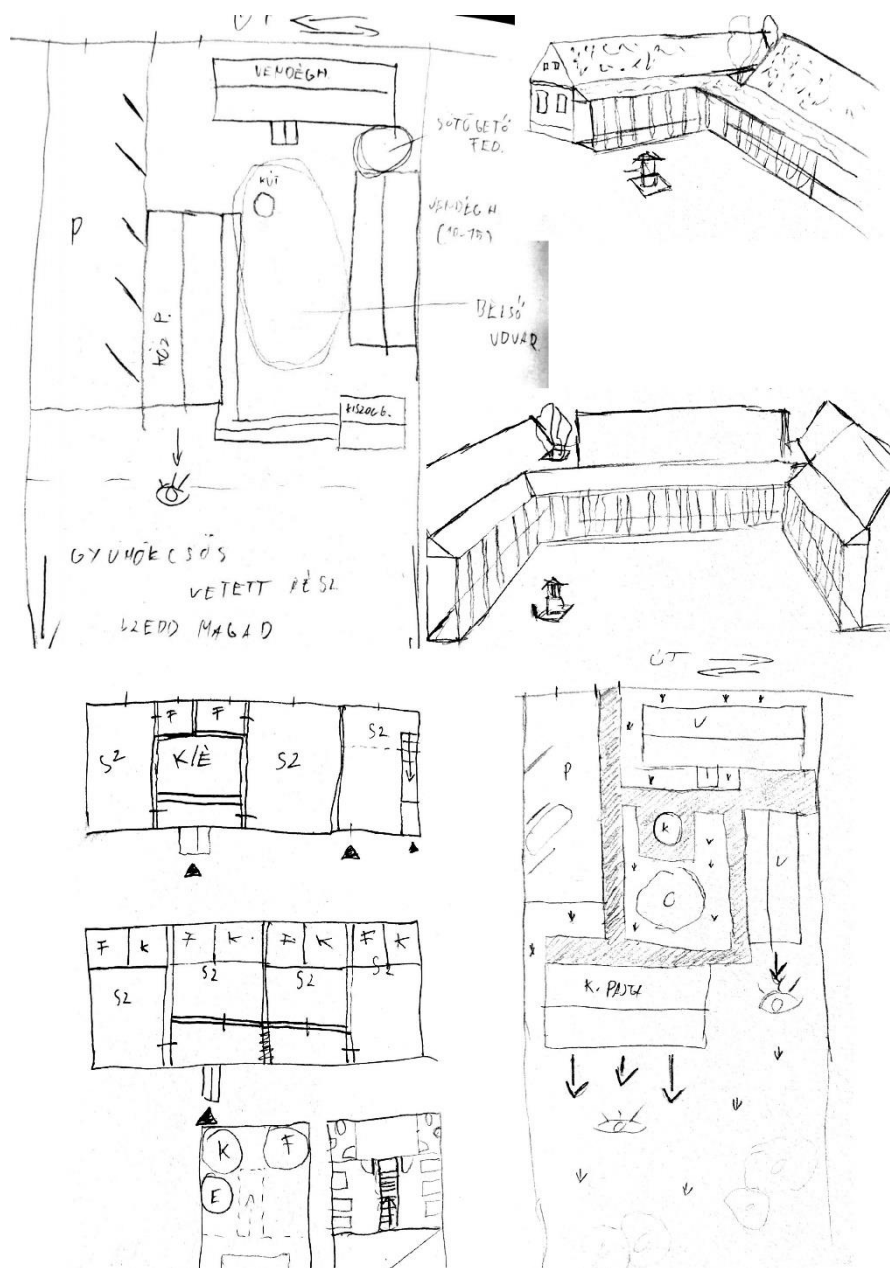
szükséges további néhány nyílászáró beépítése válik szükségessé a meglévő méretkészletből. Az egykori pajta épület toldalékainak eltávolítása után lehetőség nyílik a zárt épületrészben a közösségi konyha mellett egy gépészeti helyiség kialakítására, míg a köztes térben fedett-nyitott terasz részleg alakul ki, amit mind a szállásépület lakói, de akár külsős vendégek is használhatnak. Az épület völgy felőli végéből a későbbiekben a saját gyümölcsös és a göcseji táj is varázslatos látványt tud majd nyújtani.

Az eredeti főépület tömegében megmaradt, a kódisállás az ideális szobakialakítások miatt elbontásra került, helyette pedig tornácot alakítottam ki. Továbbá a hátsó udvarra néző ablakokat bejárati ajtókká terveztem át, hogy minden szobának lehessen saját bejárati ajtaja.

Az új, modern közösségi épület tömegaránya és épületkontúrja megegyezik a meglévő két épületével. Szerkezeti felépítése és megjelenése azonban egy pavilonszerű filigrán ácsszerkezet, ipari minőségű RR-fa elemekből és nyitott felületekkel áttörten, amit eltolható és forgatható fa ajtólapokkal lehet sötétíteni és teljesen zárni. A cserép fedése és a homlokzati lécburkolat kialakítása is erősíti a tájba simulást a horizonton.

4.2. Tervezési irányok a vázlatok során

A tervezés során több kompozíciós és funkcionális elrendezés is szóba jött, amelyek a 2 épület megtartása miatt lényegi különbséget ugyan nem mutatnak egymástól, mégis érdekes a fejlődéstörténetük is. Ebben az alfejezetben az általam elkészített kézi skiccek kerülnek bemutatásra. A rajzokon a már meglévő épület átalakítása, kinézete és megjelenése, valamint az új épület telepítése látható.

4. ábra/Kezdeti vázlatok/skiccek – saját adatok alapján, saját rajzok

5. Részletes műszaki leírás

5.1. Szerkezeti leírás (alapozás, falazat, ácsszerkezet, tető)

A meglévő épületek égetett téglá elemekből épültek, az ácsszerkezetek a helyi erdők közepes minőségű anyagából, a száz évvel ezelőtti ácstechnikáknak megfelelő kialakítással megmenthetőek az utókor számára.

Az alapozás ugyan nem készült prémium minőségű anyagból, de a földszintes kialakítás, a 45 cm-es főfalak és a 20/25 cm átmérőjű földéngerendák megfelelő állapotban megmaradtak a további hasznosításhoz is a főépületnél.

A fedélszék két állószékes masszív kialakítása és a kis támaszköz miatt a héjazat és a cserépléc cseréje után megmaradhat eredeti kialakításában.

A nyeregtető változatlan formában marad meg, de az udvari, keleti oldalán egy ereszcsendesítő szerű tornáclefedés egészíti ki a teljes épület hosszában, a bejáratok felett a kódisállás bontásával. A bádogos szerkezetek 33-as méretben, az ejtőcsövek $D=120$ mm átmérővel készülnek. Az eredeti homlokzati nyílásáthidalások megmaradnak, az ablak parapetek kibontásával keletkezhetnek az új ajtók.

A belső falak kiváltásánál Porotherm-25 elemmagas, előregyártott feszített vasalátú vasbeton gerendák elhelyezése szükséges a kis méretek miatt két oldalról beépítve, aládúcolás után.

A hagyományos göcseji népi építészetben is jellemző volt a sok faoszlopos tornác (porticus rustica), akár még az oromfalak elé is kiforduló elemekkel, amik összefogták a homlokzati nyílászárók képét és segítettek a napsugárzás, illetve a csapóeső ellen.

A klasszicizmus hagyatéka az oszlopos boltíves tornácos ház inkább a nagyobb méretű, gazdagabb kúriákon fedezhető fel, ennek az egyszerű lakóháznak a kódisállása (udvari előtornác) is zömök, vakolt pillérekben nyugó fa gerendák, amik váltódeszkázattal lettek burkolva, amelyeken filigrán függőleges csipkés vonul végig. Ezt egyfajta stíluskeveredésnek is tekinthetjük, amikor már nem csak a régi népi mesterek, hanem a képezett kismesterek is átvették az előző korszakok motívumait, a korszaknak megfelelő építőanyagokhoz és építéstechnológiákhoz.

A funkcióváltás okán a ház nem egy főbejárattal működik tovább, helyette a négy egymás mellé sorolt apartmanbejárat és a pincelejárát gyakorlatilag teljes hosszban igényli az esővédelmet. Így ötvözve a faoszlopos-fakerítéses megjelenést alakult ki az új alátámasztás a nyílászárók ritmusában.

A pajtaépület két oldalán elbontásra kerül a féltetős toldalék, ezzel visszanyeri eredeti, kompakt nyeregtetős formáját. A nyílásrend feletti íves téglaboltívek és a látszó

tégla pillérek játéka a vakolt, festett felületekkel megváltozik, az új kilapozható üvegezett nyílászárókkal és a lécezett árnyékoló panelekkel.

Egységes héjazatot kapnak az egyes épületek égetett kerámia cserép és korcolt fémlemez formájában, a tetőhajlászögek függvényében.

Az egykori szobák és melléképületek legnagyobb ékessége a szemeskályha őse a bögréskályha, illetve a konyhában elhelyezett kemence volt, nagy kiöblösödő padkával, illetve később a táblás, sima felületű cserépkályhák is megjelentek.

Az új kültéri pizzakemence is ezt a hangulatot próbálja visszaadni nagyméretű kéményével.

A téglapillérek felett csak fa áthidalók készülnek az üresen hagyott nyílások felett. Áttört lesz az udvari ormfala is, ami hasonló ritmusú, mint a tornác oszlopsora.

Teljesen új szerkezettel készül a közösségi pajta épület, ami egy CLT falpanelből és tetőpanelekből áll. Széles, kilapozható 2,00 méter széles fa nyílászárók kerülnek beépítésre a 10 centiméter széles falszakaszok közé, amik teljesen felérnek a 30 cm magas áthidalóig. Így összességében kinyitott állapotában a 3,00 méter magas nyílászárók azt a hatást keltik az épület középső traktusában, mintha nem is lenne ott tömör falszakasz.

A fő felhasználási időszak a nyári jóidőre esik, ezért kiegészítő hőszigetelés nem kerül a fal és tető rétegrendbe, de a padló egy úsztatott, lépésálló hőszigetelő táblára épül. Hajópadló burkolat kerül a beton aljzatra. A vizesblokk válaszfalai is CLT-falpanelekből készülnek, a víz felőli oldalon aquapanel előtétfallal és kent vízszigeteléssel ellátva a csempézés előtt.

Az épület másik zárt végében a színpad egy mobilfallal takarható el, a felette lévő CLT földémszakasz pedig raktározásra alkalmas hely, ami fa lamellákkal van elválasztva a fő légtértől. Ez a modern építőanyag kiegészítő tartószerkezet nélkül alkalmazható, nem terheli felesleges beton és acél szerkezet a környezetet. Mivel az elemeket gyártmánytervek alapján pontosan méretre szabva szállítják a helyszínre, így a vágási hulladék sem szennyezi a környezetet.

A szerkezetek dimenziójáról és méretfelhasználásáról függetlenül pontosan beállíthatók az üzemi CNC-maró gépek, a hulladék minimálisra csökkenthető már a gyártás során is az elemek uniformizálása mellett. A tetőszerkezet hajlásszöge 40°-os megjelenéssel követi a régi épületek arányait, a héjazata szintén kerámia natúr színű cserépfedés lesz, az ereszképzése azonban eltérően a hagyományos népi építészeti mintáktól, a fal tetejére ültetett szögletes eresszel készül. A függőleges levezetések függőleges falhoronyba lesznek építve, így nem állnak ki a hézagos fa lamellák külső síkjából.

Az ország peremvidékeinek sajátos épületeként máig meghatározó eleme a göcseji és őrségi utcaképnek a pajta, gyakran urasabb szerkezetekkel és tartósabb anyagokból is épült. Legegyszerűbb alakjuk a szőlőhegyi pincékhez tapasztott elem volt, de itt az új közösségi funkció egy teljesen önálló, egyszerű vonalvezetésű, a főépületnél is hosszabb és szélesebb megjelenéssel fogja dominálni a keretessé váló beépítést.

Nyugati jövevényként ismert ez a telepítés, amikor a szérűskert felé keresztben álló pajta zárja le az udvarkertet.

A rangosabb kástuk/kásték² ugyan emeletesek voltak a Göcsejben is, de mára nem maradt belőlük használatban, így korábbi eleganciáját a lefűrészelt végű boronafalat visszaidéző deszka borítás és a széles nyílászárók sorolása adja az alapvetően zárt tömeget.

Az egykori pajtából átalakított konyha és kiszolgáló épületnél az újrahasznosítás és a meglévő terek átértelmezése volt a vezérelv a szerkezeti kialakításnál. Mivel bekerült egy zárt konyha étkezővel, illetve hozzá csatlakozik egy üvegezett fa ajtón keresztül a nyári konyha fedett-nyitott tere, ezért az eredeti fa fedélszék megtartása mellett döntöttem.

A lécezés, és egyéb segédtervek lebontásra kerültek a cseréppel együtt, így a rá kerülő új héjazat, cserépléc, ellenléc, PE-fólia és ásványi szálak hőszigetelés már megfelelő komfortérzetet tud nyújtani a bent tartózkodóknak és a gépészeti rendszernek. A helyenként megnyitásra kerülő kisméretű tömör téglafal külső oldala 15 cm ásványi

---

² Tároló funkciót ellátó épület (Bíró, F. (2003). A szegek világa. Göcsej néprajza a, 18-20.)

szálas hőszigeteléssel lesz ellátva, amit a végső megjelenés érdekében újabb átszellőztetett klinker téglalapot kap.

Az új közösségi pajta mintájára az udvar felé néző nyílászárók üvegezett mobilfalként jelennek meg, előtte pedig eltolható fa árnyékolószerkezet adja a teljes zárás lehetőségét. Alattuk Purenit tábla beépítése szükséges a hőhidmentes padlócsatlakozásoknál teljes szélességben. A konyhából is nyíló tároló és gépészeti helyiség külső ajtaja kisebb szélességgel, de azonos 2,40 méter magassággal kapcsolódik a kültérhez.

A szomszédos épület felé zárt homlokzati megjelenés biztosítja a terasz intimitását. Alkalmas a tér nagy étkező asztal vagy mobil padok elhelyezésére is.

Egységesen mészkő padlóburkolat kerül az épület belső és külső tereibe is. A gépészeti és tároló helyiség felett a födémgerendákra visszakerülhet a váltódeszka, ami megfelelő szilárdságot ad az élelmiszer alapanyagok elhelyezésére.

Az utcai szállásépület 4 külön nyíló egységet tartalmaz. Az eredeti külső falkontúr teljes mértékben megmarad, mint ahogy szinte teljes formájában a homlokzati nyílászárók ritmusa is. Az udvari homlokzaton a pinceajtó teljes méretében a helyén maradt, míg a külső ajtók az eredeti ablakok helyére lesznek beépítve. A jobb bevilágítás érdekében új udvari ablakok kerülnek még beépítésre, toló zsalugáteres árnyékolókkal.

Megmarad a fő szerkezeti rendszere a harántfalaknak is, a közjük bekerülő vizesblokkok új 10 cm-es téglá válaszfalazatot kapnak, a vizes oldalon aquapanel előtétfallal és csempével ellátva. Függőleges kiékelésükről a megmaradó fa födémgerendák gondoskodnak.

Megmarad a teljes fedélszerkezet ezen az épületszárnyon is, de a hőszigetelés, tetőléc, ellenléc, PE-fólia új elemként kerül rá a megfelelő komfortérzet miatt. A kisméretű téglafalak utólagos vízszigetelése falátvágással kerül kialakításra, amihez csatlakozik az új víz-és hőszigeteléssel ellátott beton padozat.

A vizes helyiségek padló és falburkolata alá speciális, használati víz elleni bevonatszigetelés kerül felkenésre az alkalmazástechnikai útmutató szerint. Az új talajvíz

elleni szigetelés csak poliészterfátyol betétes, vagy üvegszövet betétes SBS-modifikált bitumenes lemez lehet.

Speciális hangszigetelési igény nincs, a lépéshang szigetelése biztosított minden épületben az úsztatott padlókkal. A falak mentén 1 cm-es PE-habcsík kerül beépítésre az aljzat betonozása előtt, így a rezgések sem adódnak át.

A főhomlokzat kap egy ásványi szálás hőszigetelést az eredeti, felázott vakolat eltávolítása után. Vakolás előtt visszaállításra kerülnek a nyílások körül a keretek és 50 cm magasságban egy pozitív lábazat védi a felverődő esőtől.

A visszafogott vakolatdíszek alkalmazásának feltétele a mészhabarcs használata volt, ami a kő- és téglafelületeken jól tapadt. A nagyobb kiugró tagozatú párkányok inkább az eklektikus városi építészetben voltak jellemzőek.

Jelentősebb beavatkozás az udvari homlokzaton lesz, ahol elbontásra kerül a szerkezetileg megsérült kődiszállás, és a helyére nem egy klasszikus épületbejárat készül, hanem a 4 lakóegység bejáratait közösen lefedő tornácszerű hagyományos cserép födém és RR-fa penge pillérek, amik egyben az árnyékolást is megoldják. Korcolt fémlemez fedés jelenik meg 1,80 méter szélességben az udvar felől, a függőeresz levezetések pedig a pillérkötegek elé kerülnek.

Eredeti méretében és állapotában kerül hasznosításra a meglévő pince is, a mennyezeti részen a dongaboltozat ívét követő módon Ytong multipor páraáteresztő hőszigetelés kerül felragasztásra, a felette lévő tér védelmében. A terület talajvíztől mentes volt az elmúlt évtizedekben, így a döngölt földpadló a felújított melléképülethez hasonló módon mészkő lap burkolattal lesz kialakítva.

Hőszigetelt fa nyílászárók lesznek beépítve az eredeti méretű falkávába és az újonnan kialakított PTH elem magas kerámiabetétes nyílásáthidalók alá is egységes olajzöldes, vékonylazúr megjelenéssel, hosszoldásmentes vörösfenyő látszó felülettel.

A beltéri ajtók olyan szinten megrongálódtak, hogy mintázatuk és osztásuk levételével az új nyílászárók készítésénél az asztalosüzemben késeket lehet hozzájuk igazítani. Ezzel a régi patinás ajtók helyett, új hármás gumiütközésű, profi léghanggátlású ajtók kerülhetnek beépítésre.

Eltávolításra kerül az épület összes elektromos és vizes szerelvénye, aminek a helyére új vezetékek kerülnek a meglévő és új falakba kiépítésre. Ezeknek és a belső funkcionális átalakításoknak köszönhetően a teljes belső újra vakolás elkerülhetetlen, amihez természetes alapanyagú vályogvakolat lett kiválasztva, a megfelelő páratechnikai állapot fenntartása és a tisztíthatóság érdekében.

A gépészeti helyiségben elhelyezett hőszivattyú beltéri egység mellett egy hőszigetelt melegvíztároló áll. A padló- és falfűtések vezérléséhez a falra rögzített vezérlő egység és keringető-szivattyúk szükségesek. Elektromos bekötésük direkt módon megoldott. Beépítenek egy mosógépet és egy szárítógépet is az üzemeltetéshez, amihez a tisztaruha raktározást szolgáló beépített szekrény is a kiegészítő része. Egyéb tisztító és háztartási eszközök is elhelyezhetők ebben a térben.

Az új közösségi pajta vizesblokk részén is kialakításra kerül egy takarítószer tároló, de egyéb gépészeti beltéri egységek oda nem kerültek át. A kültéri hőszivattyú egységek a meglévő pajta hátfalára kerülnek. A telek rendelkezik áram, víz, gáz bekötésekkel, de szennyvíz hálózat híján nem tud csatlakozni az új épület sem, így alternatív, egyedi gyűjtésről kell gondoskodni zárt tartályban.

5.2. Ökoépítészeti elemek - újra felhasznált anyagok

Lényegében eredeti állapotában megmaradtak a főbb épületszerkezetek, jelentős bontások, átalakítások nem keletkeztek az elmúlt évszázad során. A jelenlegi funkcióváltás és átalakítás miatt szükséges bontásokból keletkező építőanyag sem törmelékként kerül elszállításra, hanem a területen lehetőség nyílik a deponálásra és az építőelemek megtisztítása után raklapokon tárolva a későbbi válaszfalakba való visszaépítésre.

A cserép és a faanyag állapota már nem megfelelő az új épületrészekben való felhasználásra, de a terület végében vagy a környező telkeken való kerti építmények kialakítására még van mód hasznosítani.

A régi nyílászárók bontása előtt méretvételre és a tagozatok pontos lemásolására van még lehetőség. Ezt sajnos az utcai nyílászárók cseréjénél már elmulasztottak korábban.

Kézműves asztalos manufaktúra bevonásával lehetőség van műemlék jellegű nyílászárók újra gyártására a meglévő épületeken. Az új téglalap alakú kortárs épülettömegre már nem ezek a méretű és kialakítású nyílászárók a jellemzőek, helyette nagy üvegfelületű lapozható nyílászárók kerülnek árnyékolókkal kiegészítve.

A padlóburkolatok állapota az üres épületben olyan mértékben károsodott, hogy az új hőszigetelt padló rétegre már a régivel azonos jellegű új hajópadló kerülhet. A közösségi teraszon elhelyezésre került egy pizzakemence kültéri pulttal, ami teljesen újrahasznosított elemekből épül. Természetes mészkő padlóburkolat borítja a kültéri közösségi teret, így nem melegszik fel olyan módon, hogy klimatizálásra, vagy ventilációra legyen szükség a széljárta térben.

Korábban több gazdának volt közös kútja, ami akár a közterületen is állhatott. Ezt a közösségi állapotot idézi vissza a 3 épülettel közrefogott központi térszervező elem kihangsúlyozása. A kút az agyagos talajban sokszor béleletlen maradt, de jelen esetben kútgyűrűvel készült, a kávája téglából lett burkolva. A terület közepén álló kút is felújításra kerül, itt már új faanyagok bevonása is szükséges a szétporladt elemek miatt.

Gyűjtésre kerül a tetőkről a kút mellé telepített csapadékvíz tartályba az esővíz, ami a nagy füves placc öntözésére alkalmas egy bűvárszivattyú segítségével. A lábazat mellett mosott-kavics szivárgó is kialakításra kerül geotextíliával körbevéve, így a zöldfelület nem ér hozzá a falakhoz a burkolat nélküli helyeken sem.

Az új és meglévő épületek az alapvető vendéglátó funkció mellett a helyi hagyományos építészeti elemeket figyelembe véve egységes arculatú és a mai igényeknek megfelelő életminőséget biztosítják.

Fontos a szomszédos épületekhez illeszkedő építészeti megjelenés és a helyben elérhető anyag, illetve eszközkészlet használata, hogy a településképben ne hasson idegen testként. Mivel a szomszédos épületek is jellemzően agyag cserépfedéssel rendelkeznek, így a hagyomány folytatásaként egyértelmű volt az új tetőknél is az egyszerű tömegképzés mellett a természetes anyaghasználat.

Elmondható tehát, hogy minden épületre a hagyományos technológia és formavilág jellemző. A fenntarthatóság legfontosabb alapelve a passzív megoldások előnyben részesítése, azaz az elfogyasztott energia minimalizálásának nem gépi úton való

megvalósítása. Ez különösen az év során nem teljes kihasználtsággal való működés miatt számottevő fontosságú, a temperálásban nagy mértékben tudnak a passzív hőtechnikai eszközök segíteni. A passzív hővédelem és takarékoság első lépése a legminimálisabb alapterületre való törekvés már a tervezés során.

Az új épület telepítésekor a hosszhomlokzatok optimális benapozására törekedtem, illetve a növényzet nyári árnyékoló hatásának kihasználására. A kompakt tömegek optimális lehűlő felületi aránnyal rendelkeznek. Ezekhez társul a nyílászárók méretének és tájolásának a megválasztása is, az aktuális funkciókhoz igazodva. Felújításra és bővítésre kerülnek a több funkciós zsalu szerkezetek a nyári felmelegedés és a vetített előadások alatti fény csökkentésének érdekében.

A természetközeli kertrészek az organikus vonalvezetésű ösvényeken tárulnak fel a látogatók számára, változatos funkciójú pihenőterek és fűszerkertek alakulhatnak ki az egyes épületek között is, ami a helyben termelés rövid ellátási láncolatát tovább serkentheti. Az alsó bevetés megmarad saját felhasználásra a terület jelentős részén, ami az optikai élményen túl serkenti az ökológikus tájhasználatot is.

5.3. Alternatív energiaellátás megvalósíthatóság elemzése

A tervezett létesítményben új hőszivattyú biztosítja a fűtést és a HMV készítést. Az alternatív energiatermelés lehetőségeinek vizsgálatánál a rendelkezésre álló anyagi forrásokat, az időszakos használatot és a helyszíni adottságokat is figyelembe véve arra jutottunk, hogy napkollektor telepítésével a napenergia hasznosítható lenne melegvíz készítésére, illetve napelem az elektromos áram előállítására. A választott megoldás előnye, hogy nem igényli puffertárolók elhelyezését. A megtérülés vizsgálata körülbelül 15 évet becsül a magas bekerülési költség miatt, így egyelőre csak a csatlakozási lehetőség lesz kialakítva. Jelen beruházás keretösszegébe a telepítése nem fér bele biztosan, de későbbi ütemben is folytatható.

5.4. OTÉK 50.§. (3) követelményeinek való megfelelés

A tervdokumentáció a hivatkozott jogszabály helynek és a tervezési programban foglaltak szerint megfelel. Ennek részletes műszaki megoldásairól külön szakági tervfejezetekben írunk (OTÉK, 2019).

5.5. Általános előírások

Az építmény és annak részeinek állékonyságát és biztonságos használatra való alkalmasságát az építmény élettartama alatt a rendeltetésének megfelelően folyamatosan fenn kell tartani. Ennek alapján a 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól c. rendelet van érvényben: 3. §(2)” Építési terméket építménybe betervezni akkor szabad, ha arra jóváhagyott műszaki specifikáció van. Jelen dokumentációnkban egyértelműen beazonosítható termékek kerültek megjelölésre az elvárt minőség meghatározása érdekében, a konkrét termékekkel egyenértékű minőségű és egyben azonos funkciójú termékek helyettesíthetők. A betervezett anyagok mindegyike rendelkezik ETA/ÉME/CE minősítéssel” (OTÉK, 2019)

5.6. Parkolási mérleg számítás

OTÉK 4.számú melléklet a 253/1997. (XII.20) Korm. rendelethez alapján: „a parkolóhely és kerékpártároló igényt az ingatlanon meglévő és tervezett összes épületet - és az azokban lévő funkciókat - figyelembe véve kell kiszámolni”

5.7. Tervezett létesítmény: Lakóépület és közösségi pajta

Az épület építése során parkoló igény keletkezik. Az udvarban a rendeltetéshez szükséges 6 db kültéri parkoló létesítése szükséges, amelyből 1 db akadálymentes kialakítású, ezáltal épületek bejáratáig biztosított a kültéri szilárdburkolatokon keresztül az akadálymentes eljutás is.

6. Helyszín

Település mellékutcája a Táncsics Mihály utca, amelynek a keleti oldalán található a HRSZ 472 telek, ami a Béci patak partjáig lefut. A falusias belterületi tömbön falusias karakterű lakóépületek és a helyi lakosságot szolgáló, nem zavaró hatású szolgáltató épületek helyezhetők el.

Mivel az építési hely mélysége maximálisan 60 méter lehet, így az új pajtaépület sem kerülhet sokkal távolabb a jelenlegi elhelyezkedésénél.

A terepszint alatti beépítés ugyan elérheti a 40%-os értéket is, de a meglévő kisméretű pince mellé nem kerül újabb kialakításra. Az előkert a teljes utcában a kialakult állapotnak megfelelő, ebben változás nem áll be. A hatályos Zalatárnok Község Belterületi Szabályozási terv szerint az alábbi feltételek teljesülése szükséges az átépítés-bővítés után is:

2. táblázat/L-f falusias lakóövezet jellemzői – Szabályozási terv szerint és saját adatok alapján, saját szerkesztés

Beépítési	Oldalhatáron álló	megfelel
Legkisebb telekméret	2000 m ² < 8814 m ²	megfelel
Beépítettség százalék	20% > 5,04%	megfelel
Zöldfelületi mutató	50% < 82,4%	megfelel
Szintterületi mutató	0,2 > 0,03	megfelel
Építménymagasság	4,5 m > 4,03 m	megfelel

A szomszédos épületekhez illeszkedő főépület alap karaktere megmarad, azok is földszintes, cserépfedéssel ellátott magastetővel épültek. Utcai nyílászáróik arányos megjelenést kölcsönöznek a jellemzően vakolt felületekhez.

Az utcai lakó funkciók általában tároló és magáncélú feldolgozó építményekkel lettek kiegészítve az építésük, vagy tulajdonosváltásuk okozta átépítésük során.

Minden épület a telek északi oldalhatárán lett elhelyezve. Ez a viszonylag széles telekalakulat sem ritka, de egyedi megjelenése és adottságai miatt került kiválasztásra az adott célra.

Jellemző a házak környezetében kialakított konyhakert a zöldségek és alap élelmiszerek termesztése céljából, míg a hosszan lenyúló, lejtős telekvégekben már a gyümölcsösök az uralkodó elemek.

Általában újabb építési korból származnak az utca lakóházai, de az elmúlt években nem volt jellemző az új építésű ház, és a meglévők állaga, felújítása sem mutat az előregedő településen új színfoltot egyelőre.

Az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakult az utca képe azzal, hogy a kortárs épületek nagy része elbontásra vagy átalakításra került, az üres telekrészek beépítésével pedig egyfajta sűrűsödés tapasztalható az egykori mintatervek felhasználásával.

Új épület nem jelent meg, ami üde színfoltot hozhatott volna a település és a környék életében. A Balaton felvidékhez és az Órséghez hasonlóan nem lett felkapott a térség egyelőre.

A meglévő főépület tájolása nyugat-keleti irányú, a meglévő pajta csak a déli oldalán van megnyitva a kerített udvar felé, az új pajta pedig analóg módon a főépülettel nyugat-keleti irányban egy teljesen áttört képet mutat a közepén. Tömör ajtókkal ugyan bejárható kívülről az északi és a déli véghomlokzata is, de a napfény nem jut be a fő térbe ezeken keresztül. Előnye, hogy a déli napsugárzás ellen csak a konyha nyílászárójánál szükséges árnyékolókkal védekezni, de a felkelő és lenyugvó nap ellen teljes sötétítéssel is lehet számolni a zsalutáblák bezárásával.

A területen beállt növényzet szinte teljes mértékben megőrzésre kerül. Az új épület alapozása és a parkolóépítés előtt teljes gyökérzettel együtt kerül átültetésre a telek más pontjára az értékesebb faállomány. Ennek ellenére is mondható, hogy az egészséges, nem invazív fajok megtartása miatt árnyas, szélől védett marad a terület mikroklímája. Romboló beavatkozás nem történik az újraértelmezett tájhasználat során, a természeti értékek megőrzésre kerültek. Sűrű aljnövényzet nem található jelenleg sem a telken, és keretes beépítés nem is kíván újabb telepítéseket.

Épület archetípusokként jellemző az utcára merőleges és az utcára párhuzamos gerincű lakóépület is. A melléképületek szinte kivétel nélkül egytraktusos, oromfalas megjelenésűek. Kis építmények is jellemzőek, mint a kutak, górék, kástuk.

Főépület földszinti helyiséglista:

3. táblázat/ Főépület földszinti helyiséglista – Saját mérések alapján, saját szerkesztés

(Szám)	(Helyiségnév)	(Méret)	(Padlóburkolat)
F-01	szoba	24,09 m ²	hajópadló
F-02	fürdőszoba	5,25 m ²	máz. kerámia
F-03	szoba	19,93 m ²	hajópadló
F-04	fürdőszoba	5,25 m ²	máz. kerámia
F-05	szoba	20,72 m ²	hajópadló
F-06	fürdőszoba	5,25 m ²	máz. kerámia
F-07	szoba	17,67 m ²	hajópadló
F-08	fürdőszoba	5,25 m ²	máz. kerámia
földszint nettó alapterülete		103,41 m ²	
tornác		38,91 m ²	barabáskő

Főépület pincszinti helyiséglista

4. táblázat/ Főépület pincszini helyiséglista - Saját mérések alapján, saját szerkesztés

(Szám)	(Helyiségnév)	(Méret)	(Padlóburkolat)
F-09	pince	25,38 m ²	mészköburokolat
pincszint nettó alapterülete		25,38 m ²	

Istálló helyiséglista:

5. táblázat/ Istálló helyiséglista – Saját mérések alapján, saját szerkesztés

(Szám)	(Helyiségnév)	(Méret)	(Padlóburkolat)
I-01	gépészet	14,59 m ²	hajópadló
I-02	konyha	25,76 m ²	hajópadló
I-03	terasz	56,58 m ²	mészköburokolat
Istálló nettó alapterülete		96,93 m ²	

Közösségipajta helyiséglista:

6. táblázat/ Közösségipajta helyiséglista - Saját mérések alapján, saját szerkesztés

(Szám)	(Helyiségnév)	(Méret)	(Padlóburkolat)
P-01	raktár	26,88 m ²	mészkőburkolat
P-02	színpad	28,12 m ²	mészkőburkolat
P-03	közösségi tér	115,60 m ²	mészkőburkolat
P-04	közlekedő	7,18 m ²	mészkőburkolat
P-05	férfi mosdó	8,87 m ²	máz. kerámia
P-06	női mosdó	7,71 m ²	máz. kerámia
P-07	takarítószerter	1,08 m ²	máz. kerámia
P-08	akadálym. mosdó	4,77 m ²	máz. kerámia
P-09	női öltöző	11,04 m ²	máz. kerámia
P-10	férfi öltöző	11,04 m ²	máz. kerámia
Közösségi pajta nettó alapterülete:		222,29 m ²	

6.1. Szerkezeti kialakítás

Rétegredek:

1. Rétegrend (pincepadló):

- 2 cm mészkő padlóburkolat
- 1 rtg. ragasztó
- 5 cm Estrich beton
- 1 rtg. párazáró fólia
- 3 cm zártcellás hőszigetelés
- 20 cm aljzatbeton
- 20 cm kavicsagyazat
- termett talaj

2. Rétegtrend (pincefal):

- 45 cm téгла

3. Rétegtrend (földszinti padló):

- 2 cm hajópadló burkolat
- betonba süllyesztett lécváz
- 5 cm Estrich beton
- 1 rtg. párazáró fólia
- 3 cm zártcellás hőszigetelés
- 12 cm aljzatbeton
- homokfeltöltés
- kmt. Téglaboltozat

4. Rétegtrend (főépület főfal):

- 1 rtg. Vékony fehér vakolat
- 1 rtg. alapvakolat
- 45 cm tömör téгла falazat
- 15 cm zártcellás hőszigetelés
- 1 rtg. alapvakolat
- 1 rtg. dörzsölt fehér vakolat

5. Rétegtrend (főépület fürdő válaszfal):

- 1 rtg. dörzsölt fehér vakolat
- 1 rtg. alapvakolat
- 10 cm falazott válaszfal
- 2 rtg. kent vízszigetelés
- 1 rtg. csemperagasztó
- 1 rtg. kerámia csempe

6. Rétegtrend (főépület belső teherhordófal):

- 1 rtg. vékony fehér vakolat
- 1 rtg. alapvakolat
- 30 cm tégl
- 1 rtg. alapvakolat
- 1 rtg. vékony fehér vakolat

7. Rétegtrend (főépület közbenső födém (pórfödém)):

- 20 cm hőszigetelés
- 1 rtg. párafékező fólia
- 2x2,5 cm eltolt gyalult deszkázat
- 20/25 gyalult fa födém gerenda

8. Rétegtrend (istálló konyha és gépészet padló):

- 2 cm mészkőburkolat
- 1 rtg. ágyazóhabarcs
- 5 cm Estrich beton
- 1 rtg. párazáró fólia
- 3 cm zártcellás hőszigetelés
- 20 cm aljzatbeton
- 20 cm kavicságy
- termett talaj

9. Rétegtrend (istálló terasz padló):

- 2 cm mészkőburkolat
- 1 rtg. ágyazóhabarcs
- 20 cm aljzatbeton
- 20 cm kavicságy
- termett talaj

10. Rétegrend (istálló főfal):

- 45 cm tömör téгла falazat
- 15 cm zártcellás hőszigetelés
- 1 rtg. ragasztó
- 3 cm téglaburkolat

11. Rétegrend (istálló belső teherhordófal):

- 30 cm tömör téгла falazat

12. Rétegrend (istálló gépészet földém):

- 20 cm hőszigetelés
- 2x2,5 cm eltolt gyalult deszkázat deszka
- 20/25 gyalult fa földémgerenda

13. Rétegrend (pajta padló):

- 2 cm mészkőburkolat
- 1 rtg. Ragasztó
- 5 cm Estrich beton
- 1 rtg. PE fólia technológiai elválasztó réteg
- 1 rtg. vízszigetelés
- 20 cm aljzatbeton
- 20 cm kavicságy
- termett talaj

14. Rétegrend (pajta főfal):

- 3 cm fa lécz burkolat
- 2,5 cm ellenléc/légrés
- 1 rtg. másodlagos csapadékvíz elleni szigetelés
- 20 cm CLT falpanel
- 2,5 cm ellenléc/légrés
- 3 cm fa lécz burkolat

7. Befejezés

Úgy gondolom, hogy szakdolgozatom megírásával átfogó képet tudtam mutatni arról, hogy mik a Göcsej tájegység jellemzői. Továbbá törekedtem arra, hogy a saját készítésű tervemmel megvalósítsam a tulajdonosok elképzeléseit, amit néhol új, saját ötletekkel is sikerült kiegészítenem. Ugyan a munkám során teljesen szabad kezet kaptam a ház tulajdonosaitól, azonban ahhoz, hogy ez sikeresen megvalósulhatott, elengedhetetlen volt a tőlük kapott rengeteg információ, történet, amelyek segítségével még közelebb kerülhettem a falusi életstílushoz és annak szépségeihez.

A tervezés folyamán törekedtem arra, hogy minél természetesebb anyagokat használjak, valamint arra, hogy tömegek kialakításában is megfeleljek a régi stílus jegyeknek. Ezeknek köszönhetően megmaradtak a régi, klasszikus nyeregtetős formák.

Úgy vélem, hogy a tervem egészének megvalósulásához a tulajdonosoknak számos külső és belső forrásra is szükségük lehet, azonban ezek hiánya sem okozhat megoldhatatlan akadályt. Munkám során ugyanis igyekeztem olyan terveket létrehozni, amelyek az esetleges pénzügyi források hiányában, a már meglévő két épület kisebb átalakításával is kivitelezhetők, így az épületek vendéglátói célokra alkalmasak.

Hiszem, hogy az általam választott közel 100 éves telek és a kapcsolódó épületek egyszer egy mindenki számára ismert és elérhető közösségi hely lesz, amely szállás biztosítása mellett otthont tud biztosítani kisebb-nagyobb táboroknak, esküvőknek is. Remélem, hogy a nagyvárosokból kiszakadni vágyó látogatók megtapasztalhatják a vidéki élet szépségeit és ezzel egyidejűleg a Göcsejt is bejárhatják és megismerhetik.

8. Köszönetnyilvánítás

Köszönetet szeretnék mondani témavezetőmnek, Dr. Fülöp István Zoltán Tanár Úrnak, aki javaslataival, segítségével és szakértelmével hozzájárult a szakdolgozatom sikeréhez.

Köszönöm továbbá a közreműködést konzulenseimnek, Dr. Kósa Balázs Tanár Úrnak, Prof. Dr. Markó Balázs Tanár Úrnak, Dr. Kirády Rita Rebeka Tanár Nőnek, Dr. Oszvald Ferenc Tanár Úrnak, Dr. Szabó Péter Tanár Úrnak, Varga Zsuzsanna Panna Tanár Nőnek, akik a félév során meglátásaikkal és tudásukkal hozzájárultak a szakdolgozatom és a tervem sikeres elkészítéséhez.

Ezen felül külön szeretném megköszönni külső konzulenseimnek, Zsuppányi Gyula és Fülöp Tibor építészeknek a közreműködést, hogy szaktudásukkal, meglátásaikkal, javaslataikkal, személyes tapasztalataikkal segítették a munkám.

Végül tiszta szívből köszönöm családomnak és barátaimnak a tanulmányaim és a szakdolgozatom írása alatt tanúsított végtelen türelmet, segítséget és támogatást.

9. Irodalomjegyzék

9.1. Szakirodalom

1. Balogh, A., & Zsolt, L. (2016). Kulturális erőforrások szerepe a Göcsej falusi turizmusában. Nyugat-Magyarországi Egyetem, Savaria Egyetemi Központ, Tudományos közleményei 21(16), 71-80.
2. Bajmóvy, P. & Balogh, A. (2002). Aprófalvas településállományunk differenciálódási folyamatai. Földrajzi Értesítő LI. évfolyam, 3-4.
3. Bíró, F. (2003). A szegek világa. Göcsej néprajza a, 18-20.
4. Buglyó, S. (2011). A barnamezős területek felhasználásában rejlő lehetőségek, egy konkrét példa bemutatásával
5. Barsi, B., & Felkay, T. (1965). Tartós eredményű helyszíni reanimáció. HONVÉDORVOS, 17(4), 233-239.
6. Fekete, M. (2005). Hétköznapi turizmus: A turizmuselmélettől a gyakorlatig (Doctoral dissertation, nyme).
7. Fróna, D., & Kőmíves, P. M. (2019). A mezőgazdasági munkaerő sajátosságai. Gazdálkodás: Scientific Journal on Agricultural Economics, 63(5), 361-380.
8. Németh, J. (2001). A Göcsej Múzeum története. 50 éves a Zalaegerszegi Göcsej múzeum. 7-19.
9. Körmendy, K. (2016). „Jól esik köztetek lenni...” Női sorsok, szerepek Deák Ferenc környezetében, Szerk. Kiss Gábor, Zalaegerszeg, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, 2015. Magyar Könyvszemle, 132(3), 373-376.
10. Tóth, J. (1965). Göcsej népi építésze (Vol. 24). Műszaki Könyvkiadó.

9.2. Webhelyek

1. Csépe (2021). Leégett egy "boldogító ház" - Visegrádi Rendezvényépület, élt 7 évet
Letöltés helye: <https://tervlap.hu/cikk-nezet/leegett-egy-boldogito-haz-visegradi-rendezvenyepulet-elt-7-ebet> Letöltés ideje: 2024.02.10.
2. Győrffy, I. (2017). Zalatárnok történeti épületeit nem tudja megújítani, táji szépségei vonzóak
Letöltés helye: <https://www.zaol.hu/helyi-eletstilus/2017/12/zalatarnok->

- [torteneti-epuleiteit-nem-tudja-megujitani-taji-szepsegei-vonzoak](#) Letöltés ideje: 2024.02.20.
3. Egytány, Gy. (2022). Trianon 100 - Székely csűrök újrahasznosítása. Esztány Győző előadása Letöltés helye: <https://www.youtube.com/watch?v=8m5sS8GnZAc> Letöltés ideje: 2024.04.10.
  4. Horváth, R. N. (2016). Fachwerk házak - a középkortól a mai modern üvegházakig Letöltés helye: https://tygertrend.blog.hu/2016/03/23/fachwerk_hazak_a_kozepkortol_a_mai_modern_uveghazakig Letöltés ideje: 2024.05.02.
  5. Kéktúra.hu (2024). RPDDK Szakaszok Letöltés helye: <https://www.kektura.hu/rpddk-szakaszok> Letöltés ideje: 2024.02.25.
  6. Malomtanya.hu (2024). Zalacséb-Malom tanya Panzió Letöltés helye: <https://malomtanya.hu/> Letöltés ideje: 2024.02.15.
  7. Nemzeti Jogszabály. (2005). Zalatárnok Község Önkormányzat képviselőtestületének 15/2005. (XII.30.) önkormányzati rendelete Letöltés helye: <https://or.njt.hu/eli/432414/r/2005/15> Letöltés ideje: 2024.04.10.
  8. Népi.Kultúra.hu (2024). Viszáki Kaszás Attila Pajtaszínház Letöltési helye: <https://nepi.kultura.hu/helyszin/viszaki-kulturpajta> Letöltés ideje: 2024.02.15.
  9. Mosberger, M. & családja (2024). Lajoskomárom-Páskom cottage Letöltés helye: <https://paskom.hu/tortenetunk> Letöltés ideje: 2023.02.15.
  10. Origo.hu. (2009). A dimbes-dombos Göcsej Letöltés helye: <https://www.origo.hu/utazas/2009/08/belfoldi-utazas-turazas-magyarorszagi-tajegysegek-gocsej> Letöltés ideje: 2024.04.15.
  11. Országos Településrendezési és Építési Követelmények, 2019. 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet. Letöltés helye: <https://njt.hu/jogszabaly/1997-253-20-22.21> Letöltés ideje: 2024.04.10.
  12. Pajta.hu (2024). Őriszentpéter-Pajta (U.Nagy Gábor) Letöltés helye: <https://pajta.hu/> Letöltés ideje: 2024.02.15.
  13. Rabi, G. (2018). Sopronkövesd-Közösségi pajta Letöltés helye: <https://www.rabigeza.hu/hu/referenciak/kozossegi-pajta> Letöltés ideje: 2023.02.20.

14. Tódor, T. (ismeretlen). Göcsej tájegység bemutatása
Letöltés helye: <https://gocsejitudaskozpont.hu/a-titokzatos-gocsej/> Letöltés ideje: 2024.04.10.
15. Tódor, T. (ismeretlen): „Azzal sem vagyunk voltaképpen tisztában, hogy meddig terjed egyes irányokban Göcsej területe.” Letöltés helye: <https://gocsejitudaskozpont.hu/a-titokzatos-gocsej/> Letöltés ideje: 2024.04.10.
16. Zalatárnok Község Önkormányzat képviselőtestületének 14/2017. (XII.28.) önkormányzati rendelete, 2020. Település védelemről
Letöltés helye: https://zalatarnok.hu/wp-content/uploads/2021/11/Zalatarnok_Tkr-mod-3.pdf Letöltés ideje:2024.03.10.

10. Ábra- és táblajegyzék

1. ábra: Főépület jelenlegi állapota – Saját kép
  2. ábra: Meglévő telepítés – Saját kép
  3. ábra: Meglévő telek állapota - Saját kép
  4. ábra: Kezdeti vázlatok/skiccek – saját adatok alapján, saját rajzok
-
1. táblázat: Munkaterv – saját adatok alapján, saját szerkesztés
  2. táblázat: Lf-1 falusias lakóövezet jellemzői Zalatárnok Község Belterületi Szabályozási terv szerint, saját szerkesztés
  3. táblázat: Főépület földszinti helyiséglista – Saját mérések alapján, saját szerkesztés
  4. táblázat: Főépület pinceszini helyiséglista - Saját mérések alapján, saját szerkesztés
  5. Istálló helyiséglista – Saját mérések alapján, saját szerkesztés
  6. táblázat: Közösségipajta helyiséglista - Saját mérések alapján, saját szerkesztés

11. Mellékletek

- Helyszínrajz 1:500
- Főépület alaprajz 1:100
- Főépület hosszmetset 1:100
- Főépület keresztmetset 1:100
- Főépület homlokzat 1:100 (3db.)
- Istálló alaprajz 1:100
- Istálló hosszmetset 1:100
- Istálló keresztmetset 1:100
- Istálló homlokzat 1:100 (2db.)
- Pajta alaprajz 1:100
- Pajta hosszmetset 1:100
- Pajta keresztmetset 1:100
- Pajta homlokzat (2db.)

